Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V. Chisiliță)
Dosarul nr. 3a-540/25 (2-23124427-02-3a-17022025)

D E C I Z I E

24 septembrie 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Preşedintele completului, judecătorul	Sîrbu Victoria
Judecătorii	Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier	Negrei Corina

examinând în ședință publică, apelul declarat de Reul Marin împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 septembrie 2024, adoptată în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Reul Marin către Casa Națională de Asigurări Sociale, cu privire la anularea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

C O N S T A T Ă:

Pretențiile reclamantului:

La 28 august 2023 Reul Marin a depus o acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând anularea actului administrativ individual de respingere a cererii și obligarea autorității să emită un act favorabil.

În motivare, acesta arată că, în baza ordinului emis de Administrația Națională a Penitenciarelor din 22 martie 2023, la 27 martie 2023 i-a fost încetat raportul de serviciu în cadrul Centrului de Instruire al ANP, în funcția de inspector superior de justiție, ofițer principal al Secției formale profesionale, ca urmare a împlinirii vechimii care îi conferă dreptul la pensie.

La 13 mai 2023 a fost emisă decizia de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă, cu un cuantum calculat inițial la 5909,34 lei și indexat ulterior la 6795,74 lei.

Reclamantul susține că a luat cunoștință de acest act la 5 iunie 2023, prin scrisoare recomandată, observând că la calculul pensiei nu au fost incluse toate plățile primite în ultimul an de activitate, delegări, premii, zile de concediu medical plătite.

În opinia sa, potrivit certificatului privind plata soldei lunare și a altor drepturi, suma reală trebuia să fie mai mare, atât la cuantumul pensiei, cât și la indexări.

Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale a fost contestată pe cale prealabilă, iar la 23 august 2023 reclamantul a luat cunoștință de răspunsul autorității, pe care îl consideră nelegal, motiv pentru care se adresează instanței.

În continuare, reclamantul subliniază că, potrivit normelor aplicabile personalului militar și celui din structurile de forță, pensia se stabilește în funcție de salariul funcției, salariul pentru grad, sporurile de vechime, precum și media lunară a altor recompense, plăți și suplimente primite în ultimul an de serviciu. Se includ doar plățile acordate cu caracter permanent, iar premiile anuale și ajutorul material se iau în considerare în cuantumurile reale plătite.

Din certificatul prezentat Casa Națională de Asigurări Sociale, rezultă că nu au fost incluse în calcul: delegările în cuantum de 1640,04 lei, premiile în cuantum 14084,27 lei și suma achitată pentru concediul medical în cuantum 851,72 lei.

Totodată, rubrica „Premia” reflectă: premiul anual pentru anul 2021 în cuantum 3435,13 lei, premiul anual pentru anul 2022 în cuantum 3849,14 lei, premiul unic achitat în august în cuantum 3500 lei și premiul unic achitat în decembrie în cuantum 3300 lei.

Deasemenea, reclamantul accentuează că primele cinci zile de concediu medical sunt achitate de angajator, iar în cazul său concediul medical de trei zile trebuia integral inclus în baza de calcul a pensiei, întrucât reprezintă venit salarial impozitat conform legii.

În aceste condiții, reclamantul consideră că Casa Națională de Asigurări Sociale a aplicat eronat reglementările privind stabilirea pensiei, ceea ce a condus la diminuarea nejustificată a cuantumului acesteia.

Reclamantul solicită și compensarea prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei, sumă pe care o apreciază ca având rol compensatoriu, rezonabilă și conformă criteriului echității. Acesta afirmă că acțiunile autorității i-au generat stres, frustrare, pierderea încrederii în instituțiile statului și necesitatea de a apela la instanță și la asistență juridică calificată.

În argumentare invocă jurisprudența Convenției Europene pentru Drepturile Omului privind satisfacția echitabilă și caracterul proporțional al despăgubirilor morale, precum și criteriile privind aprecierea intensității suferințelor psihice și circumstanțelor cauzei.

În privința cheltuielilor de judecată, reclamantul arată că acestea au natura unei sancțiuni procesuale aplicate părții care a pierdut litigiul, având ca scop repararea integrală a prejudiciului suportat de partea câștigătoare. Cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie reale, necesare și rezonabile, criterii regăsite atât în practica internă, cât și în jurisprudența europeană privind asigurarea efectivă a dreptului la un proces echitabil. În acest sens, reclamantul justifică suma de 6000 lei achitată avocatului, arătând că aceasta este necesară și rezonabilă pentru prestarea serviciilor juridice într-un asemenea litigiu, în condițiile contractului încheiat conform legislației profesiei de avocat.

În susținerea acțiunii, reclamantul invocă principiile fundamentale ale accesului liber la justiție, ale preeminenței dreptului și ale protecției juridice efective împotriva actelor administrative nelegale. Acesta subliniază că instanța de contencios administrativ are rolul de a verifica legalitatea activității autorităților publice și de a restabili drepturile încălcate ale persoanei, inclusiv prin anularea actului administrativ și obligarea autorității să emită actul corespunzător.

În temeiul art.1 alin.(3), art. 15, art.16, art.47 din Constituție, art.14, art.13 a Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art.130 alin.(1-3) al Codului de procedură civilă al Republicii Moldova, art.1 a Convenției Europene pentru Drepturile Omului, reclamantul solicită:

- anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Rîșcani nr. 92/2023/44847 din 13 mai 2023 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2077 din 6 iulie 2023 emisă la soluționarea cererii prealabile;

- obligarea emiterii actului administrativ favorabil de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă și efectuarea plăților prin includerea în calculul pensiei a plăților conform Certificatului nr.3 privind plata soldei lunare și ajutorului material pentru calcularea pensiei (delegarea-1640,04 lei, premia-14084,27 lei, buletin-851,72 lei) cu indexarea prevăzută de lege, stabilite lui Reul Marin, prin includerea în calculul pensiei a plăților de care a beneficiat sau care i-au fost achitate pentru munca depusă;

- repararea prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Asupra acțiunii reclamantului, la 5 octombrie 2023, pârâtul a depus referință și a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată și a prezentat următoarele argumente.

Pârâtul precizează că stabilirea pensiilor pentru militari, personal contractual din structurile de forță, funcționari cu statut special din sistemul penitenciar, precum și pentru colaboratorii altor instituții de ordine și securitate, este realizată de Casa Națională de Asigurări Sociale, în condițiile stabilite de Guvern.

Ulterior, prin hotărârea privind preluarea atribuțiilor de plată a pensiilor și prestațiilor sociale pentru aceste categorii, competența de plată a fost transferată Casei Naționale de Asigurări Sociale, începând cu 1 ianuarie 2017, în cuantumurile stabilite de instituțiile de forță.

Pârâtul subliniază că organele de asigurări sociale au dreptul să verifice autenticitatea actelor care confirmă vechimea în serviciu și solda, actele în cauză fiind emise exclusiv de instituțiile de forță. Aceste instituții sunt responsabile de eliberarea calculului vechimii, a soldei și a celorlalte date necesare stabilirii pensiei.

În ceea ce privește condițiile de acordare a pensiei pentru vechime în serviciu, pârâtul reiterează că personalul militar și funcționarii cu statut special beneficiază de pensie după încetarea raporturilor de serviciu, dacă îndeplinesc vechimea necesară. Pentru perioada relevantă, vechimea minimă era de 20 ani și 6 luni pentru persoanele aflate în serviciu până la 1 iulie 2011, iar din 1 iulie 2020 vechimea necesară a devenit de 25 de ani.

Cu privire la modul de calcul, pârâtul explică faptul că pensia pentru vechime în serviciu se stabilește în proporție de 50% din suma soldei primite înainte de eliberare, iar pentru pensia pentru limită de vârstă sau invaliditate proporția este de 55%. Pentru fiecare an complet de vechime care depășește minimul cerut se adaugă câte 3%, fără a depăși însă plafonul de 75%.

Pârâtul arată că perioadele de activitate militară incluse în calculul vechimii sunt cele stabilite prin legislația specială și prin hotărârile de guvern aplicabile în materie, care reglementează exact perioadele considerate vechime în muncă militară.

În ceea ce îl privește pe reclamant, pârâtul menționează că, începând cu 28 martie 2023, acestuia i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în proporție de 50% din solda primită înainte de concediere. Calculul a fost efectuat pe baza datelor comunicate de instituția de forță, salariul de funcție, salariul pentru grad,

sporurile permanente precum și media lunară a altor recompense și plăți permanente primite în ultimul an de serviciu. Au fost excluse plățile de natură compensatorie sau ocazională, întrucât acestea nu constituie venituri permanente.

Pârâtul evidențiază că sumele acordate pentru concediul anual suplimentar, indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă, ore suplimentare, precum și premiile, nu sunt considerate plăți permanente și nu se includ în calculul pensiei. Media lunară a recompenselor și sporurilor se calculează exclusiv pe baza veniturilor acordate permanent.

În ceea ce privește documentele necesare stabilirii pensiei, pârâtul reamintește că instituția de forță eliberează beneficiarului ordinul de încetare a raportului de serviciu, certificatul de vechime și certificatul privind solda pentru ultimele 12 luni. În baza acestor documente, Casa Națională de Asigurări Sociale a stabilit pensia reclamantului, incluzând sumele reflectate în certificatul de soldă, cu excepția delegărilor, premiilor și sumelor pentru concediul medical, care nu se încadrează în categoria plăților permanente.

Pârâtul subliniază că valorile neincluse în calcul cum ar fi delegările în cuantum de 1640,04 lei, premiile în cuantum de 14 084,27 lei și suma achitată pentru concediul medical în cuantum de 851,72 lei nu au caracter permanent, motiv pentru care nu pot influența cuantumul pensiei.

Astfel, consideră că pensia reclamantului a fost stabilită corect, începând cu 28 martie 2023, în sumă de 5909,34 lei, iar de la 1 aprilie 2023 suma a fost indexată la 6795,74 lei.

Pârâtul afirmă că decizia emisă în 2023 privind stabilirea pensiei este legală și nu există temei pentru anularea acesteia.

În continuare, pârâtul reiterează faptul că, potrivit reglementărilor aplicabile, în media lunară a veniturilor se includ doar plățile acordate permanent. Deasemenea, sunt enumerate plățile compensatorii care nu pot fi luate în considerare la stabilirea pensiei, precum compensația pentru concediul nefolosit, compensațiile pentru rația alimentară sau echipament, indemnizațiile unice, plățile cu caracter reparatoriu, anumite indemnizații acordate în misiuni speciale, diurnele și alte prestații ocazionale.

În ceea ce privește pretenția de compensare a prejudiciului moral, pârâtul arată că reclamantul nu a prezentat nicio probă, care să demonstreze existența vreunor suferințe psihice sau fizice cauzate de Casa Națională de Asigurări

Sociale. Conform principiilor privind probațiunea, reclamantului îi revine sarcina de a demonstra producerea prejudiciului moral, ceea ce nu s-a întâmplat.

Pârâtul afirmă că Casa Națională de Asigurări Sociale a acționat în strictă conformitate cu legea și nu a săvârșit fapte de natură să provoace vreo atingere morală reclamantului.

Pârâtul invocă și practica judiciară potrivit căreia, partea care solicită prejudiciu moral trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe și prin ce acțiuni au fost cauzate suferințele invocate, precum și modul în care acestea s-au manifestat. În lipsa unor asemenea dovezi, cererea nu poate fi admisă.

Deasemenea, pârâtul subliniază că stabilirea cuantumului unei eventuale despăgubiri presupune evaluarea gravității suferinței, a circumstanțelor producerii acesteia și a particularităților situației, iar lipsa unui plafon maxim al compensației poate afecta bugetul asigurărilor sociale dacă pretențiile sunt pur declarative.

Totodată, legislația stabilește expres că autoritatea publică nu răspunde pentru prejudiciul pretins a fi cauzat prin adoptarea unui act normativ sau prin omisiunea de a-l adopta. Întrucât prejudiciul moral invocat de reclamant nu este probat, pârâtul consideră că această cerere de chemare în judecată trebuie respinsă ca nefondată.

Prin urmare, Casa Națională de Asigurări Sociale solicită respingerea integrală a acțiunii reclamantului ca fiind neîntemeiată.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 septembrie 2024, s-a respins acțiunea depusă de Reul Marin către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative și obligarea la recalcularea pensiei.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, reclamantul a declarat cerere de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 septembrie 2024, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea reclamantului să fie admisă.

Termenul de declarare a apelului:

Potrivit art.232 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic.

Motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat public la data de 16 septembrie 2024, iar apelul motivat a fost depus la 3 octombrie 2025. Prin urmare, Colegiul constată că apelul a fost depus în interiorul termenului legal.

Argumentele participanților la proces:

Reiterând circumstanțele de fapt și de drept, apelantul arată în apel că toate achitările efectuate pe parcursul ultimelor douăsprezece luni de activitate, reflectate în Certificatul nr. 1 din 10 ianuarie 2023, au fost supuse impozitării potrivit legislației în vigoare și, prin urmare, trebuiau incluse integral în baza de calcul a pensiei.

Acesta menționează că a luat cunoștință de decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale din 13 mai 2023 la data de 5 iunie 2023, prin scrisoare recomandată, astfel încât termenul prevăzut pentru parcurgerea procedurii prealabile a fost respectat.

În continuare, apelantul subliniază că, potrivit Certificatului nr. 3 depus la dosar, instituția de asigurări sociale nu a inclus în cuantumul pensiei sumele aferente delegărilor, premiilor și zilelor de concediu medical plătite, deși toate aceste venituri sunt certe, efectiv achitate și impozitate. Conform certificatului emis, delegările însumează 1640,04 lei, premiile 14 084,27 lei, iar concediul medical 851,72 lei.

Apelantul explică faptul că rubrica „Premia” din certificat detaliază toate premiile acordate în ultimul an de serviciu, respectiv premiul anual pentru anul 2021 achitat în luna martie, premiul anual pentru anul 2022 achitat în luna decembrie, precum și premiile unice achitate în lunile august și decembrie, sumele acestora cumulând 14 084,27 lei.

Cu privire la concediul medical, reclamantul precizează că s-a aflat în incapacitate temporară de muncă timp de trei zile, perioadă care, potrivit regulilor aplicabile, este achitată de angajator și reprezintă venit salarial impozabil. Ca urmare, suma de 851,72 lei achitată pentru perioada respectivă trebuia să fie inclusă în baza de calcul a pensiei.

Deasemenea, conform certificatului prezentat, premiile acordate în ultimele douăsprezece luni au fost înregistrate în cuantumurile reale, însă Casa Națională de Asigurări Sociale a aplicat în mod eronat regulile privind includerea acestora la stabilirea pensiei, omițând sumele datorate și diminuând nejustificat cuantumul pensiei acordate.

În esență, reclamantul susține că Casa Națională de Asigurări Sociale a stabilit pensia fără a lua în considerare toate veniturile care, prin natura lor și prin impozitare, fac parte din baza de calcul a pensiei pentru vechime în muncă.

Prin urmare, solicită să fie casată hotărârea primei instanțe, iar acțiunea sa să fie admisă.

Asupra cererii de apel, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință reiterând aceleași circumstanțe de fapt și temeiuri de drept indicate în referința depusă asupra acțiunii inițiale.

În şedinţa de judecată, avocatul apelantului, Chiperi Natalia a solicitat să fie admis apelul pe motivele indicate în cererea de apel.

În şedinţa de judecată, reprezentantul intimatului, Bulgaru Andrei a solicitat să fie respins apelul și menținută hotărârea primei instanțe.

Aprecierea instanţei de apel:

Potrivit art.195 Cod administrativ, p*rocedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu exceptia art. 169–171.*

Potrivit art.194 alin.(1) Cod administrativ, *în procedura în prima instanţă, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.*

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, *examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral hotărîrea primei instanţei și emite o nouă decizie.*

În conformitate cu prevederile art.231 alin.(2) Cod administrativ, *pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.*

Potrivit art.219 alin.(1)-(3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din

acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, analizând temeinicia și legalitatea hotărârii instanței de fond, constată că aceasta este întemeiată, motiv pentru care hotărârea urmează menținută, iar apelul declarat – respins, din raționamentele ce urmează.

Admisibilitatea acțiunii:

În conformitate cu art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, *instanţa verifică din oficiu dacă sunt întrunite condiţiile pentru admisibilitatea unei acţiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acţiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.*

Conform art. 3 Cod administrativ, *legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinându-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept.*

Conform art. 6 Cod administrativ, *procedura administrativă este activitatea autorităţilor publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi încheierea unui contract administrativ sau examinarea condiţiilor, pregătirea şi întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sînt părţi ale procedurii administrative.*

Conform art. 10 alin. (1) Cod administrativ, *actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.*

Conform art. 11 alin.(1) - (2) Cod administrativ, *actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terţii, ale căror drepturi sînt afectate de actul administrativ individual, nu sînt destinatarii acestuia.*

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, *dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.*

În conformitate cu art. 206 alin. (1) lit.a), b) Cod administrativ, *o acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:*

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acţiune în contestare);

b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare).

Analizând obiectul cererii și conținutul actului contestat, instanța reține că decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Rîșcani nr. 92/2023/44847 din 13 mai 2023 și ,răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2077 din 6 iulie 2023 emisă la soluționarea cererii prealabile, constituie acte administrative individuale defavorabile, emise de o autoritate publică în exercitarea prerogativelor de putere publică, producând efecte juridice directe asupra apelantului.

În aceste condiții, acțiunea formulată, având ca obiect anularea acestei decizii și a răspunsului emise de Casa Națională de Asigurări Sociale, se circumscrie tipului de acțiune în contestare și obligare, prevăzut de art. 206 alin. (1) lit. a) și b) din Codul administrativ.

Totodată, în temeiul dispozițiile art.191 alin.(1) și art.196 alin.(1) Cod administrativ referitoare la competența materială și teritorială a instanțelor în materie de contencios administrativ, se constată că acțiunea introdusă de reclamant a fost înaintată instanței competente, fiind respectate cerințele privind competența jurisdicțională atât sub aspect material, cât și teritorial.

Conform art. 17 Cod administrativ, *drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.*

În temeiul art. 39 alin. (1) şi (2) din Codul administrativ, *controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.*

Potrivit art. 189 alin. (1) şi (2) din Codul administrativ, *orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere.*

Completul de judecată reține că apelantul este destinatarul actelor administrative contestate și, prin acțiunea formulată, urmărește protecția unui drept propriu susceptibil de a fi vătămat prin activitatea administrativă a autorității.

Prin urmare, condiția privind revendicarea unui drept legitim, necesară admisibilității acțiunii în contencios administrativ, este întrunită, iar apelantul beneficiază de control judecătoresc asupra activității administrative contestate.

În acord cu art. 208 alin. (1) din Codul administrativ, *până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.*

Conform art. 209 Codul administrativ, a*cţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluţionarea în termen se aplică corespunzător.*

Analizând dispozițiile legale aplicabile și circumstanțele concrete ale cauzei, Completul judiciar constată că reclamantul are calitatea de persoană legitimă pentru a sesiza instanța de contencios administrativ, a respectat procedura și termenul de depunere a acțiunii, iar obiectul cererii nu se încadrează în situațiile exceptate de la controlul judiciar. În aceste condiții, nu se identifică motive de inadmisibilitate a acțiunii, iar instanța de fond a apreciat corect că sunt întrunite condițiile pentru admiterea acesteia.

Raționamentele asupra fondului acțiunii:

Din materialele dosarului administrativ urmează că, la 28 martie 2023 Reul Marin s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sector Rîșcani cu solicitarea de stabilirea pensiei în temeiul Legii nr.1544/1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor Afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri stabilită de Ministerul Afacerilor Interne.

La 13 mai 2023, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sector Rîșcani a emis decizia nr. 92/2023/44847 privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă conform Legii nr.1544/1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor Afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri stabilită de Ministerul Afacerilor Interne, pentru o vechime în muncă de 25 ani 6 luni.

În dezacord cu cuantumul pensiei calculate, la data de 3 iulie 2023, reclamantul Reul Marin, a contestat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Rîșcani, mun. Chișinău prin cererea prealabilă, invocând incorectitudine aprecierii mărimii pensiei în raportul cu plățile reflectate în certificatul privind solda bănească, eliberat de instituția de forță.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2077 din 6 iulie 2023 emis la examinarea cererii prealabile, reclamantul a fost informat că, pensiile funcționarilor cu statut special și membrilor familiilor acestora, se stabilesc conform prevederilor Legii nr.1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și Hotărârii Guvernului nr.78/1994.

Potrivit dosarului de pensionare se atestă că reclamantul beneficiază de pensie pentru vechime în muncă, începând cu 28.03.2023, în proporție de 50% din suma soldei primite înainte de concediere, în baza Legii nr. 1544/1993. Prin prisma prevederilor legale citate supra și a documentelor atașate la cererea de stabilirea pensiei, organul de asigurări sociale a determinat cuantumul pensiei luând în calcul sumele reflectate în certificatul cu privire la soldă nr.3, cu excepția sumei pentru delegare (1640,04 lei), sumei premiilor (14084,27 lei), sumei incapacității de muncă (buletin - 851,72 lei). Sumele date nu au fost incluse în cuantumul pensiei, deoarece nu se încadrează în plăti cu caracter permanent. În acest context, pensia pentru vechime în muncă a fost determinată corespunzător normelor legale, cuantumul căreia începând cu 28.03.2023, constituie 5909,34 lei și indexată de la 01.04.2023 - 6795,74 lei. Astfel, Decizia nr. 92/2023/44847 cu privire la stabilirea

pensiei pentru vechime în muncă este legala și temei de anulare a acesteia, nu este.

La 28 august 2023, reclamantul Reul Marin, a depus prezenta acțiune în instanța de judecată.

Soluționând cauza, prima instanță a concluzionat asupra netemeiniciei a acțiunii.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că pensia militarilor se calculează exclusiv din veniturile permanente salariul de funcție, salariul pentru grad, sporurile permanente și media lunară a plăților acordate constant în ultimul an de activitate. Instanța a considerat că sumele indicate de reclamant în certificatul nr. 3 precum delegarea, premiile și indemnizația pentru concediul medical sunt plăți cu caracter unic sau compensatoriu, neavând natura unor venituri permanente, motiv pentru care nu pot fi incluse în baza de calcul a pensiei. Instanța a respins argumentul reclamantului privind includerea sumei de 851,72 lei pentru concediul medical, reținând că aceasta reprezintă indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, deci plată compensatorie.

Din instrumentul de atac rezultă că apelantul contestă în esență că prima instanță a interpretat eronat natura veniturilor înscrise în certificatul nr. 3, întrucât delegările, premiile și suma achitată pentru concediul medical au fost venituri reale, efectiv achitate și impozitate în ultimele douăsprezece luni de activitate, având caracter salarial și nu compensatoriu, astfel încât trebuiau incluse în baza de calcul a pensiei.

Colegiul remarcă că chintesența raportului litigios se rezumă la verificarea legalității actului administrativ emis de Casa Națională de Asigurări Sociale sub aspectul neincluderii unor venituri realizate în ultimele 12 luni de activitate sub formă de „*delegările, premiile şi suma achitată pentru concediul medical*” în baza de calcul a pensiei pentru vechime în muncă.

În temeiul art.10 din Legea nr.156 din 10 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, *pensia specială reprezintă pensia publică stabilită şi plătită conform prevederilor altor legi.*

În conformitate cu art.48 al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, *pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, ale funcţionarilor publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, ale ofiţerilor de protecţie şi colaboratorilor*

organelor securităţii statului, Centrului Naţional Anticorupţie şi ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Naţională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

Potrivit art.51 Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, î*n cazul apariţiei unor circumstanţe care implică modificarea mărimilor pensiilor stabilite pentru militarii în termen şi familiile acestora, recalcularea pensiilor se efectuează în termenele stabilite de Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii. Recalcularea pensiilor pentru militarii care au îndeplinit serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi pentru familiile acestora se efectuează de la data de 1a lunii următoare celei care au survenit circumstanţele ce cauzează modificarea mărimii pensiei. Totodată, dacă pensionarul beneficiază de dreptul la majorarea pensiei, diferenţa de pensie i se poate plăti doar pentru 12 luni trecute.*

Potrivit art.44 alin.(1) al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, *pensia pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, precum şi funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare, şi pentru familiile lor se calculează din solda acestora.*

Alin.(2) din același articol reglementează că *pensia pentru persoanele menţionate se calculează din salariul funcţiei, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepţia plăţilor compensatorii şi a indemnizaţiei băneşti unice în mărimea sumei mijloacelor băneşti de întreţinere pe un an.*

Prin prisma pct.1 din Hotărârea nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi sistemului penitenciar *,,Se stabileşte că pensiile militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele*

organelor afacerilor interne corpului de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare se calculează din salariul funcţiei, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în muncă, primite înainte de concediere, precum şi din media lunară a altor recompense, plăţi, sporuri şi suplimente, primite în ultimul an de serviciu, iar celor eliberaţi din serviciu pînă la punerea în aplicare a Legii nr.1426-XIII din 23 decembrie 1997 - din toate tipurile de plăţi prevăzute pentru calcularea pensiei categoriilor respective de militari, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare, care îşi îndeplinesc serviciul".

Pct. 3 din aceeași hotărâre stabilește că *,,în media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se includ recompensele, plăţile, sporurile şi suplimentele care, conform legislaţiei în vigoare, sînt acordate permanent.*

Totodată, indemnizaţia pentru executarea conştiincioasă a obligaţiunilor de serviciu, pentru disciplină ireproşabilă (premiile militarilor de la întreprinderile autogestionare) şi asistenţa materială se iau în considerare în mărimile real plătite în ultimul an de serviciu, dar nu mai mult decît mărimile prevăzute în anul calendaristic respectiv.

Nu se includ în media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor, primite în ultimul an de serviciu, indemnizaţia de concediere şi plăţile compensatorii.

Se consideră plăţi compensatorii: compensaţia pentru concediul nefolosit; compensaţia în schimbul raţiei alimentare; compensaţia în schimbul echipamentului; compensaţia pentru mutilare sau altă daună pricinuită sănătăţii; compensaţia pentru închirierea spaţiului locativ; indemnizaţiile de transfer; plăţile de asigurare; îndemnizaţiile de instalare, diurnele şi alte plăţi, raportate la cheltuielile de deplasare, precum şi sporurile şi suplimentele la salariu, care se plătesc în loc de diurnă; îndemnizaţiile lunare în mărimea unui salariu pentru efectivul de trupă şi corpul de comandă ale Departamentului pentru combaterea crimei organizate şi corupţiei al Ministerului Afacerilor Interne; majorările la salariile de funcţie, plătite în timpul aflării în Forţele de menţinere a păcii, precum şi colaboratorilor instituţiilor penitenciare dislocate în or. Bender; plăţile

stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor şi pentru muncă sîrguincioasă; sporul la salariul de funcţie în cuantum de 50%, prevăzut de art.29 pct.5 al Legii cu privire la funcţionari publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare nr.1036-XIII din 17 decembrie 1996; pensiile şi alte plăţi cu caracter unic şi compensatorii".

Potrivit pct. 4 din Hotărârea nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire şi plată a pensiilor şi indemnizaţiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi sistemului penitenciar „*Pentru calcularea mediei lunare a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se stabilesc următoarele perioade de decontare:*

a) militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne corpului de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră colaboratorilor Centrului Naţional Anticorupţie şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare - ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii (decedării) (de la data de 1 pînă la data de 1);

b) militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare persoanelor din corpul de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră, care au îndeplinit serviciul mai puţin de un an, li se iau în calcul lunile calendaristice precedente concedierii (decedării) (de la data de 1 pînă la data de 1), iar militarilor, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare, precum şi membrilor familiilor lor din rîndurile pensionarilor - 12 luni calendaristice;

c) pentru militarii, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare persoanele din corpul de ofiţeri şi subofiţeri al Poliţiei de Frontieră, care s-au aflat în serviciu mai puţin de o lună, perioada de decontare se calculează ca o lună calendaristică deplină.

Media lunară a recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor se deduce astfel:

a) sumele recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor (cu excepţia celor enumerate în alineatul trei al punctului 3 din prezenta hotărîre) plătite (care

trebuiau plătite) în perioada de decontare se adună şi se împart la numărul de luni din perioada de decontare;

b) pentru persoanele concediate pînă la punerea în aplicare a Legii nr.1426-XIII din 23 decembrie 1997, sumele recompenselor, plăţilor, sporurilor şi suplimentelor prevăzute pentru stabilirea pensiei categoriilor respective de militari, persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne şi funcţionarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administraţiei penitenciare, care îşi îndeplinesc serviciul, se adună şi se împart la numărul de luni din perioada de decontare".

Potrivit prevederilor art. 49 din Legea nr. 1544 din 23.06.1993 asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, *militarii în termen, militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne, funcţionarii publici cu statut special din sistemul administraţiei penitenciare ofiţerii de protecţie şi colaboratorii organelor securităţii statului, Centrului Naţional Anticorupţie şi membrii familiilor acestora depun cerere de stabilire a pensiei la organul de asigurări sociale. Acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul de asigurări sociale în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare. Organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (cîștigul), eliberate de organele abilitate.*

Art. 10 din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar stabilește că „ *1) Salariul lunar al personalului din unităţile bugetare pentru activitatea desfăşurată pe durata normală a timpului de lucru stabilită de lege este constituit din: a) partea fixă, compusă din: salariul de bază; sporul lunar în valoare fixă; sporul lunar pentru gradul profesional; sporul lunar pentru deținerea titlului științific și/sau științifico-didactic; sporul lunar pentru deținerea titlului onorific;*

b) partea variabilă, care cuprinde: sporul pentru performanță; sporuri cu caracter specific.

(2) Suplimentar la cele menționate la alin.(1), personalul unităților bugetare beneficiază, după caz, de: sporul de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile; sporuri pentru munca suplimentară, pentru munca de noapte și/sau pentru munca prestată în zilele de sărbătoare nelucrătoare și/sau în zilele de

repaus; spor pentru participare în proiecte de dezvoltare finanțate din surse externe; spor pentru realizarea sarcinilor prioritare în contextul implementării cerințelor de aderare la Uniunea Europeană; sporul de compensare pentru munca prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate; sporul pentru consolidarea capacităților instituționale ale autorităților publice locale amalgamate; premii unice; premiu anual".

Art. 19 alin. (2) - (4) din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar stabilește că s*porul pentru orele de muncă prestate în afara duratei normale a timpului de muncă sau în zilele de sărbătoare nelucrătoare şi/sau în zilele de repaus pentru activităţi desfăşurate potrivit atribuţiilor postului se stabileşte în condiţiile art. 103–105 din Codul muncii al Republicii Moldova, în mărime dublă a salariului de bază pe unitate de timp. Prevederile alin. (2) nu se aplică persoanelor salarizate prin cumul de funcții în cadrul aceleiaşi unităţi bugetare. Personalul care, potrivit programului normal de lucru, își desfășoară activitatea între orele 22.00 și 6.00 beneficiază pentru orele lucrate în acest interval de timp de un spor în mărime de 50% din salariul de bază pe unitate de timp, în condițiile stabilite la art. 103 și 159 din Codul muncii al Republicii Moldova.*

Examinând actele și lucrările dosarului, precum și prevederile legale aplicabile, instanța reține că potrivit art.48 al Legii nr.1544/1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, pensiile acestor categorii se stabilesc de Casa Națională de Asigurări Sociale în modul determinat de Guvern.

Hotărârea Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 detaliază acest „mod", stabilind la pct.1 că pensiile se calculează din salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu.

Cu toate acestea, pct.3 din aceeași hotărâre introduce un criteriu restrictiv esențial: în media lunară se includ numai acele recompense, plăți, sporuri și suplimente „*care, conform legislației în vigoare, sunt acordate permanent*", iar o serie de plăți cu caracter compensatoriu sau unic sunt enumerate expres ca fiind excluse de la calculul pensiei.

Rezultă că legiuitorul a intenționat să delimiteze clar, în scopul calculării pensiei, între veniturile cu caracter structural, permanent, care reflectă în mod

veridic nivelul obișnuit al remunerației, și veniturile ocazionale, excepționale sau compensatorii, care nu pot influența cuantumul pensiei.

Raportând aceste prevederi la circumstanțele de fapt, instanța de apel constată că suma totală a veniturilor realizate de reclamant în ultimele 12 luni de activitate, conform Certificatului nr.3 privind plata soldei lunare și ajutorului material pentru calcularea pensiei, constituie 158 400,01 lei.

Din acest total, Casa Națională de Asigurări Sociale a exclus trei categorii de venituri: ,,delegare" în cuantum de 1640,04 lei, ,,premia" în cuantum de 14084,27 lei și ,,buletin" în cuantum de 851,72 lei, stabilind astfel o bază de calcul redusă la 141 823.98 lei.

Sub aspectul legalității acestor excluderi, instanța de apel reține că, în ceea ce privește suma de 1640,04 lei, reprezentând remunerarea pentru ,,delegare", instanța reține că această remunerare nu se traduce automat în calificarea sporului ca element ,,permanent" în sensul restrâns utilizat de pct.3 din Hotărârea nr. 78 din 21 februarie 1994.

Potrivit pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor se includ strict acele plăți care sunt acordate permanent, legea enumerând limitativ categoriile admisibile.

Din aceeași normă rezultă clar că plățile de natură compensatorie sau ocazională sunt excluse din baza de calcul a pensiei. Delegarea, prin natura sa juridică, reprezintă o indemnizație aferentă deplasării în interes de serviciu, acordată doar atunci când survine situația concretă a detașării sau deplasării și, prin urmare, nu constituie o plată permanentă. Aceasta se circumscrie tipurilor de plăți compensatorii raportate la cheltuielile de deplasare, categorie expres exclusă de pct. 3.

În cazul dedus judecății, Completul reține că, potrivit Certificatului nr.3 privind plata soldei lunare și autorului material pentru calcularea pensiei, recompensa pentru delegare a fost acordat reclamantului o singură dată.

În aceste condiții, instanța apreciază că plata pentru delegare nu poate fi calculată la cuantumul pensiei și trebuie exclusă din baza de calcul, neîndeplinind criteriul legal al caracterului permanent al venitului.

Or, exigența ,,permanenței" instituită de pct.3 din Hotărârea nr. 78 din 21 februarie 1994 trebuie înțeleasă ca referindu-se la acele elemente salariale care, prin natura lor, sunt atașate constant funcției, gradului sau vechimii, nu celor care depind de împrejurări de fapt conjuncturale.

În ceea ce privește suma de 14084,27 lei, indicată în același certificat ca „premia” instanța de apel observă că legiuitorul a tratat în mod expres plățile stimulatorii cu caracter unic drept plăți compensatorii, în sensul pct.3 din Hotărârea de Guvern nr.78 din 21.02.1994.

Dispoziția Hotărârii de Guvern nr.78 din 21.02.1994 enumeră, printre plățile care „nu se includ” la calculul pensiei, în mod expres „plățile stimulatorii cu caracter unic (inclusiv premiile), acordate cu prilejul jubileelor și pentru muncă sârguincioasă”.

Rațiunea acestei excluderi este transparentă, deoarece pensia trebuie să reflecte nivelul ordinar, tipic, al remunerării persoanei înainte de concediere, iar nu vârfuri excepționale de salariu obținute cu titlu de recompensă unică pentru anumite merite sau ocazii speciale mai ales că au fost acordate o singură dată pe an și nu reprezintă venituri permanente sau constante în structura lunară a soldei. Ele constituie tipice „plăți stimulatorii cu caracter unic”, ceea ce le situează în mod obligatoriu în categoria sumelor excluse din baza de calcul a pensiei.

Astfel, „premia” în cuantum total de 14.084,27 lei nu poate fi luată în calcul la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, neîndeplinind criteriul legal al acordării permanente.

Completul de judecată reține că a include o asemenea plată excepțională în baza de calcul a pensiei ar contraveni scopului normei și ar încălca caracterul de prestație derivată al pensiei, transformând-o într-o compensație influențată de elemente ocazionale.

În aceste condiții, excluderea sumei de 14.084,27 lei de la calculul pensiei este conformă cu dispozițiile Hotărârii Guvernului nr.78 din 21.02.1994, iar pretențiile reclamantului sub acest aspect urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

În ceea ce privește suma de 851,72 lei achitată reclamantului cu titlu de indemnizație pentru concediul medical, Colegiul reține că aceasta are natura unei plăți compensatorii, fiind destinată acoperirii riscului social al incapacității temporare de muncă.

Din interpretarea pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, rezultă că indemnizațiile pentru incapacitate temporară nu reprezintă venituri permanente și nu fac parte din structura soldei de funcție sau a sporurilor acordate constant. Pct. 3 al Hotărârii nr. 78/1994 exclude în mod expres din media lunară „plățile compensatorii”, categorie în care se încadrează și indemnizația pentru boală, indiferent de faptul că, în cazuri izolate, angajatorul achită primele zile de concediu

medical. Această sumă nu reflectă un venit salarial permanent, ci o despăgubire ocazională a unei situații accidentale, motiv pentru care nu poate fi inclusă în baza de calcul a pensiei.

Astfel, „buletinul” nu întrunește criteriul legal al plății permanente și urmează a fi exclus din calculul pensiei pentru vechime în muncă.

Respectiv, instanța de apel ajunge la concluzia că nu există temeiuri de anulare a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Rîșcani nr. 92/2023/44847 din 13 mai 2023.

În ceea ce privește capătul de cerere referitor la anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2077 din 6 iulie 2023, instanța reține că, urmare a primirii Deciziei nr. 92/2023/44847 din 13 mai 2023, reclamantul a formulat o cerere prealabilă prin care a solicitat reexaminarea cererii de stabilire a pensiei și anularea a acestei decizii.

Prin răspunsul său din 6 iulie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă, motivând că nu există temei pentru reexaminarea deciziei privind stabilirea pensiei, întrucât anumite venituri precum nu au fost luate în calculul pensiei, neavând, potrivit instituției, caracter permanent.

În consecință, Casa Națională de Asigurări Sociale a menținut soluția inițială, considerând că procedura de calcul al pensiei a fost realizată cu respectarea cadrului legal și că nu sunt întrunite condițiile pentru modificarea actului administrativ contestat.

Colegiul constată că decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale rămâne un act valabil, în raport cu care nu s-au identificat motive de anulare, respectiv, solicitarea reclamantului de a anula răspunsul la cererea prealabilă nu poate fi acceptată, întrucât acest răspuns nu face decât să reitereze aceeași motivare care a stat la baza deciziei.

Răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nu reprezintă un act autonom, ci doar explică, într-o manieră mai detaliată, raționamentele deja cuprinse în decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale. Neavând conținut decizional distinct și neproducând efecte juridice desinestătătoare, acesta nu poate fi anulat în mod separat, atâta timp cât actul principal rămâne în vigoare.

Din aceste considerente, Colegiul apreciază că prima instanță a determinat în mod corect natura raportului juridic dedus judecății și l-a încadrat în mod corespunzător, reținând că decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale este legală

și că răspunsul la cererea prealabilă nu adaugă elemente noi, ci doar redă raționamentele actului principal.

Cu referire la capătul de cerere privind repararea prejudiciului moral, Colegiul reține că acesta are caracter subsecvent, fiind întemeiat exclusiv pe susținerea reclamantului potrivit căreia pensia ar fi fost calculată ilegal, iar decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale ar fi lovită de nulitate. Întrucât pretențiile principale au fost respinse, prima instanță apreciind în mod legal că nu există temeiuri de anulare a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale, iar această soluție fiind menținută de instanța de apel, rezultă că nu poate fi reținut nici prejudiciul moral pretins. Fiind o pretenție subsecventă, despăgubirea pentru prejudiciul moral urmează, în mod firesc, a fi respinsă.

Aceleași raționamente sunt aplicabile și în privința capătului de cerere referitor la compensarea cheltuielilor de asistență juridică. Întrucât acțiunea reclamantului a fost respinsă în ansamblu, acesta nu poate pretinde recuperarea cheltuielilor aferente procesului, nefiind îndeplinite condițiile legale pentru acordarea lor.

Colegiul subliniază că, potrivit principiilor generale ale contenciosului administrativ, prezumția de legalitate a activității administrative nu poate fi răsturnată prin simple interpretări subiective ale cadrului normativ sau prin afirmații teoretice ale unei părți, ci numai prin probe materiale și juridice relevante, capabile să demonstreze o încălcare concretă a drepturilor subiective ale reclamantului. În lipsa unor asemenea probe, actul administrativ își păstrează forța juridică, iar intervenția instanței în sfera dreptului discreționar al autorității este inadmisibilă.

Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt nefondate şi combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Reul Marin şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu prevederile art.240 alin.(1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E :

Apelul declarat de Reul Marin se respinge.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 septembrie 2024.

Decizia cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei